

GEORGE
RACOVEANU

OMENIA
ȘI FRUMUȘEA
CEA DINTÂI

PREȘIA

OMENIA ȘI FRUMUSEȚEA CEA DINTÂI

Omenia, expresie verbală a unei noțiuni colective, a dat întotdeauna de lucru lexicografilor când au încercat să traducă, convenabil, cuvântul. Fiindcă a traduce cuvântul omenie prin ospitalitate, prin onestitate, prin onorabilitate, prin cuviință, prin bunătate ori, pur și simplu, prin umanitate, însemnează a-l traduce numai în parte. Ca realitate, ca document de viață, omenia este un tot unitar, constând din numeroase componente esențiale. Omenia nu este o anumită virtute, ci o adevărată antologie, un buchet de flori ale sufletului. Iubire de străini, ținerea cuvântului dat, sentimentul onoarei, dispoziție de jertfă, spiritul de dreptate, mărinimie, modestie, credință în Dumnezeu – toate acestea sunt podoabele omeniei.

Străinul călător, care vine la tine flămând și ostenit, trebuie primit cu dragoste de părinte: Când vine la tine străinul, întâmpină-l ca un părinte. Sau: Pe străin nu-l îndepărta de la casa ta 'nainte de a-l îndestula. Pentru român este străin nu numai omul de alt neam, ci și omul necunoscut lui.

IUBIREA DE OASPEȚI

IDintre virtuțile omeniei românești, cel mai des numită este IUBIREA DE OASPEȚI. Este adevărat că „a omeni” pe cineva însemnează a-l primi cu inimă deschisă, a-l ospăta și a-i da cinstea cuvenită omului. Cu aceasta însă nu s-a spus prea mult despre omenie. Iubirea de oaspeți nu este o virtute exclusiv românească: toate popoarele pământului se dovedesc, mai mult sau mai puțin, ospitaliere. Ceea ce caracterizează ospitalitatea românească este iubirea de străini. În casa românului, străinul, nu ai casei, primește ce e mai bun. „Iubirea de străini” – spune poporul – „dar dumnezeiesc.” Străinul călător, care vine la tine flămând și ostenit, trebuie primit cu dragoste de părinte: „Când vine la tine străinul, întâmpină-l ca un părinte.” Sau: „Pe străin nu-l îndepărta de la casa ta 'nainte de a-l îndestula.” Pentru român este străin nu numai omul de alt neam, ci și omul necunoscut lui. Străin poate fi italianul, germanul, bulgarul, ca și „frățutele” din Banat (pluralul: frătuți) ori „ungureanul” (român din Transilvania).

Cineva s-ar putea întreba dacă nu cumva în această revărsare de dragoste a românului față de omul necunoscut nu se pot identifica urmele unei explicabile vanități omenești. Cine a cunoscut însă bucuria care inunda sufletul gazdei când vedea pe străin mulțumit, nu poate avea pentru faptă decât un răspuns: setea omului lui Dumnezeu de a se devota tocmai celui fără cunoscuți, fără așezare, fără cămin, e pricina bucuriei, care nu e aici decât semnul neîndoielnic al harului.

Un semn sigur al omeniei este ȚINEREA CUVÂNTULUI DAT. „Fii totdeauna om pe cuvântul căruia poți zidi” – spun legile omeniei. Din ele s-a inspirat cântecul poporan: „Furnica, de e furnică, lighioana micuțică, la trup mare, la cap mică, se târăște pe pământ, și se ține de cuvânt. Dar noi, oameni botezați, de cuvânt c-am fost lăsați!” La omul de omenie, ținerea de cuvânt îmbracă haină religioasă: „Pe unde iese vorba, și sufletul!” De aceea pune el mare preț pe cumpănirea oricărui cuvânt, fiindcă: „Vorba când a ieșit din gură, n-o mai poți ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul.” În consecință,

sfatul: „Țineți limba-n gură ca-n temniță.” Zăbava la vorbire ar fi indicată omului de Dumnezeu chiar de la Creație: „Dumnezeu a dat omului două urechi și numai o limbă; ca mai mult să audă, decât să spună.” Pentru vorbire există, de altfel, numai o justificare: „Ori taci, ori spune ceva mai bun decât tăcerea.”

FACEREA DE BINE Binele făcut de ochii lumii – binele cu zurgălăi – nu-și merită numele. Facerea de bine numai atunci își merită numele când nu e cu socoteală ascunsă; când nu e făcută cu scop de câștig. Poporul spune: „Fă binele și dă-l pe apă.” Nu-ți poți face griji cu soarta lui: undeva va trage el la mal și va da roade. Omul de omenie face binele și uită că l-a făcut: „Când dăruiești, uită; când ți se dăruiește, nu uita, în veac.” Mila nu cunoaște deosebire între buni și răi: „Milostiv cu cel rău de ești, omenia cinstești.”

MĂRINIMIA Cel care nu e în stare să uite răul pe care i l-a făcut altul și abia așteaptă să-și vadă adversarul la greu, ca să-i răsplătească răul cu rău, e un om mic, om pământesc. Un ast-

fel de om nu se poate socoti în rândul oamenilor de omenie. Omul de omenie are inimă mare: „Când îți cade-n mână potrivnicul tău” – spune el – „nu gândești la pedepsirea lui, ci la îndestularea lui și la îndreptarea lui.” Și iarăși: „Brațul ce nu dă moarte când poate, multe poate.” Inima omului de omenie e logodită cu iertarea: „Iertarea poartă-o-n sân, ca s-o ai la îndemână,” spune omenia. Capacitatea de a ierta îl înobilează pe om: „Cel puternic, când iartă, atunci puternic s-arată.”

SPIRITUL DREPTĂȚII Omul de omenie este încredințat că: „Slujitor al dreptății de vei rămâne, nici înaintea lui Dumnezeu frică vei avea; că Dumnezeu dreptatea este.” Om drept, cu adevărat, nu este întotdeauna cel care nu lucrează nedreptatea; că unii n-au fost în situația de a face nedreptate: „Nu oricine, nelucrând nedreptatea, e drept; ci acela care poate face nedreptatea, dar n-o face, acela drept se socotește.” Omul de omenie nu se supune legii numai „fiindcă e lege” (Pascal). Dreptatea legală poate, în anumite împrejurări, să devină fără noimă și păgubitoare. Așadar: nu legalitate, ci „dreptatea

SMERENIA
DRAGOSTEI

Știu bătrânii îmbunătățiți ai Atonului o taină cu neasemănat tâlc. În crăpăturile acestui sfânt munte viețuiesc șapte schivnici. Are Dumnezeu grijă ca numărul lor să nu se împutineze nici-odată. Căci la trecerea din viață a unuia, prin descoperire de sus altul îi ia locul. Și astfel nu se împutinează în veci untdelemnul rugăciunii, care moaie inima lui Dumnezeu și slobozește îndurările sale. Pentru dragostea și îndreptările celor șapte schivnici și pentru nesfârșitele lor rugăciuni ține Dumnezeu lumea.

Așa mărturisesc și cred bătrânii Atonului. Și nu fără pricină și temei este mărturisirea lor. Căci „fuga de lume” a pustnicilor și a călugărilor

nu însemnează numai decât și părăsirea lumii, cum obișnuit cred zănatecii teologiei românești, săracii cu duhul și cu trăirea, plimbăreții printre străini, rătăciții prin „bălăriile” protestante și catolice, iubitorii de slavă deșartă, ziaristi arhiepiscopali. Ci fuga de lume este o îngrădire duhovnicească, precum spune bătrânul Teodor din pustia Kanop-ului: „Eu sunt fiu al lui Adam. Văzând roada frumoasă și bună a gustare, Adam – părintele meu – n-a mai putut să rabde: a luat și a gustat. Din această pricină a murit. Așa și eu. Văd rodul păcatului, îndată îl poftesc, îl gust. Și, sigur, că voi muri.” /Pateric/ Fuga de lume este o măsură de sănătate sufletească, după cuvântul Sfântului Isaac Sirul: „Sufletul curat se turbură de vederea oamenilor și de legătura cu ei.” /Omilia 69/ De asemenea, este un chip de desăvârșire: „De vrei să fii cunoscut de Dumnezeu, fii – pe cât cu puțință – necunoscut de oameni.” /Avva Teognost, Pateric/ Și este un pisc de pe care poți străpunge pâcla din valea plângerii.

Ajuns pe acest pisc al însingurării, care înseamnă lepădarea de sine și omorârea de sine, călu-

b) Înviind înainte de prăvălirea pietrii, *ostașii nu L-au văzut ieșind din groapă* (fiindcă ei se înspăimântă numai când îngerul prăvălește piatra).

Mărturiile Evanghelistului sunt, de altfel, în perfectă concordanță cu cele ale *imnografiei*.

Imnografia noastră bisericească depune, la tot pasul, mărturie despre strălucita ieșire din groapă a Domnului. Minunea cea mare nu putea fi decât *taină străină*. Chipul în care a înviat Hristos stă în desăvârșită legătură cu cel al intrării prin ușile *încuiate* și cu *minunea nașterii ce păstrează fecioria Maicii*: „Păzind pecețile întregi, Hristoase, ai înviat din mormânt; Cel ce n-ai stricat cheile Fecioarei prin nașterea Ta.” /Canonul Învierii, peasna 6/ Sau: „Nici porțile morții, Hristoase, nici pecețile mormântului, nici încuietorile ușilor nu s-au împotrivit ție.” /În Duminica Tomii, Canonul Utreniei, facerea Sfântului Ioan Damaschin;/ Sau: „Precum după înfricoșată sculara ta cea din mormânt pecețile mormântului nu le-ai stricat, așa, ușile fiind încuiate, ai intrat la prea slăviții tăi apostoli.” /În Duminica Tomii, la Laude/;

„Pecetluit fiind mormântul de cei fărădelege, ieșit-ai din mormânt, precum Te-ai născut din Născătoarea de Dumnezeu; n-au cunoscut cum Te-ai întrupat îngerii Tăi cei fără de trup, n-au simțit când ai înviat ostașii cei ce Te-au străjuit.”

/Octoih, Laude, glas 5, stihira I/

Străjerii n-au văzut biruitoarea ieșire din groapă a Domnului. Ei s-au înspăimântat de strălucirea îngerului: *„Să spună acum străjerii cei ce se făcuseră ca niște morți: cum s-a furat acela pe carele nu l-au văzut ei, nemulțămătorii ? Că dacă nu l-au văzut, și n-au simțit când a înviat, cum puteau să priceapă când s-a furat?”* /În Duminica a treia după Paști, Canon. peasna 7/

Pecetele nu s-au rupt: *„Veniți de vedeți, jidovilor, cum n-a rupt pecetele...”* /În duminica a treia după Paști, la Laude/

Arhanghelul Gavriil a venit ca să arate neputința pecetilor: *„În haine albe fiind îmbrăcat Gavriil, în chip de fulger luminos a stat lângă mormântul lui Hristos și piatra de pe mormânt a răsturnat; și frică mare a cuprins pe străjerii Tăi și de îndată au rămas toți ca niște morți. Rușinați-vă cei fărădelege de străjerii mormântului și de pecetea pietrei!”* /În Duminica Tuturor Sfinților, la Utrenie/

CUPRINS

Omenia și frumusețea cea dintâi / 5

Iubirea de oaspeți / 7

Iubirea de străini / 15

Viața în Hristos / 17

Omenie și violență / 20

Rănila păcatelor și
frumusețea cea dintâi / 25

Omenie și sfințenie / 28

Smerenia dragostei / 31

Imnografia Învierii / 39

COLOFON

redactor/ Aniela Târnaucă
ediție îngrijită de/ Ionuț Gurgu
ilustrații/ Valeriu Pantilimon
layout/ Atelieruldegrafică.ro
dtp/ Alexandra Andrieș

Asociația Predania
București, Sector 1
www.predania.ro